SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2621

av Helena Vilhelmsson och Caroline Schmidt (båda C)

Kulturhistoriska värden vid utrivning av dammar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast påbörja en revidering av lagstiftningen för att kulturhistoriska värden ska ges högre status vid beslut om utrivning av dammar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Implementeringen av EU:s vattendirektiv från år 2000 har under det senaste decenniet inneburit att både stora och små dammar knutna till vattenkraftsproduktion, varav vissa använts sedan medeltiden, rivits ut i allt snabbare takt. Dessa miljöer med dammanläggningar är ofta värdefulla kulturmiljöer där olika verksamheter ägt rum genom åren. Allt från järnframställning, sågverk och spannmålskvarn till kraftproduktion kan ha före kommit vid samma plats, från samma vattenreservoar. Att lättvindigt riva en sådan miljö utan att ta hänsyn till alla olika intressen, är att kraftigt åsidosätta kulturmiljöhistoriska intressen.

Syftet med EU:s vattendirektiv är att alla vattendrag ska uppnå god status, vilket är en bra målsättning. Dock är förutsättningarna olika, och i den EU-rättsliga processen medges att undantag kan göras för ”kraftigt modifierade vattendrag”. Trots att

lagstiftningen medger att vissa vattendrag kan bedömas olika, har få eller inga sådana undantag gjorts av svenska myndigheter.

Frågan har uppmärksammats av regeringen och den paus av pågående omprövningar som förlängts i omgångar. En tillfällig paus löser dock inte det grundläggande problemet, nämligen att andra intressen jämte biologisk mångfald inte vägs in i tillräcklig utsträckning då beslut ska fattas. Flera exempel finns där månghundraåriga kulturmiljöer hotas genom att det är återställande av fritt strömmande vatten som alltid väger tyngst. Andra EU-länder har valt att istället betona vikten av att bevara kulturmiljöer när EU:s vattendirektiv ska implementeras. Vi måste värna våra historiska fotspår i naturen. Regeringen har inte, såvitt vi kan se, ägnat målkonflikterna något intresse alls. Dessutom bör aspekten civil beredskap tas med i beaktandet. Vattenreservoarer i landskapet har stora värden i tider av klimatförändringar, torka och livsmedelsproduktion.

För att få en balans mellan olika intressen krävs en lagändring. Motstående intressen måste få ett likartat skydd i lagstiftning.

Helena Vilhelmsson (C) *Caroline Schmidt (C)*